

Sygn. akt *XVII AmA 55/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Małgorzata Perdion-Kalicka</i>
Protokolant –	St. sekretarz sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu 9 listopada 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) ***Związku Wodociągów i Kanalizacji w W.***

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów***

o nadużywanie pozycji dominującej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 18 maja 2016 r. nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchyla pkt II i III decyzji;

II. oddala odwołanie w pozostałej części;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania w sprawie.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

Sygn. akt *XVII AmA 55/16*

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 maja 2016 r. Nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej jako pozwany, Prezes UOKiK) na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 w związku z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej jako uokik) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu uznał za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 wskazanej ustawy, praktykę nadużywania przez (...) Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w W. (dalej jako powód) pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmującym obszary gmin: B., C., G., J., S., S., Ś., W. i W., polegającą na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz.U. z 2015 r., poz. 139) – na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia

do sieci wodociągowej, co stanowi naruszenie art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazał zaniechania jej stosowania – pkt I decyzji.

Za powyższe naruszenie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 uokik nałożył na (...) Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w W. karę pieniężną w wysokości 70.357,45 zł, płatną do budżetu państwa – pkt II decyzji.

Od powyższej decyzji powód - (...) Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w W. wniósł odwołanie, zaskarżając decyzję w całości i wnioskował o jej uchylenie.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

1. art. 15 ust. 2 i art. 5 ust. 2 w zw. z art. 2 pkt 6 i 16 ustawy z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, poprzez ich błędną wykładnię, prowadzącą do wniosku, iż odcinek przewodu wodociągowego znajdujący się poza granicą nieruchomości odbiorcy usług (osoby ubiegającej się o przyłączenie do sieci), stanowi zawsze urządzenie wodociągowe w rozumieniu ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków w związku z czym zobowiązanie odbiorców usług (osób ubiegających się o przyłączenie do sieci) do ponoszenia kosztów jego wykonania oraz utrzymania, eksploatacji i remontów, w tym także usuwania awarii, stanowi przejaw nadużycia pozycji dominującej przez (...),

2. art. 1 ust. 1 uokik poprzez błędne jego zastosowanie i przyjęcie, że w okolicznościach niniejszej sprawy zagrożony jest interes publiczny, a zatem przyjęcie, że zachodzą podstawy do zastosowania regulacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w sytuacji, gdy rozpatrywana sprawa nie ma charakteru antymonopolowego, albowiem interes publiczny nie doznał uszczerbku,

3. art. 9 ust. 1 uokik poprzez przyjęcie, że zachowanie (...) stanowi przejaw nadużycia posiadanej przez niego pozycji dominującej na rynku właściwym usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w sytuacji, gdy zachowanie to nie narusza wartości chronionych ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów, a tym samym w aspekcie materialnoprawnym nie może zostać uznane za nadużycie pozycji dominującej,

4. art. 106 ust. 1 pkt 1 uokik poprzez nałożenie kary pieniężnej w wysokości 70.357,45 zł podczas gdy nie doszło do naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Pozwany Prezes UOKiK w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w W. jest związkiem międzygminnym, o którym stanowi art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 446), zgodnie z którym w celu wspólnego wykonywania zadań publicznych gminy mogą tworzyć związki międzygminne. Członkami Związku są: B., C., G., J., S., S., Ś., W. i W..

Stosownie do art. 68 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym Związek jest zarejestrowany jest w Rejestrze związków międzygminnych prowadzonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji pod numerem (...) w Wykazie Związków Międzygminnych umieszczonych w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Rejestracji dokonano 25 czerwca 1991 r. a czas nieoznaczony. Statut Związku ogłoszono dnia 24 lipca 1991 r. (wydruk z BiP MSWiA, K 143 – 145 akt administracyjnych).

Podstawę działalności powoda stanowi „Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie działania (...) Związku Wodociągów i Kanalizacji” (tekst jednolity obejmujący zmiany wprowadzone Uchwałą nr(...) Zgromadzenia (...) ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) w dniu 25.10.2010 r. – k. 145 akt adm).

Przedmiotem działalności powoda jest między innymi: zaopatrzenie w wodę, odbiór i oczyszczanie ścieków na terenie dziewięciu gmin: B., C., G., J., S., S., Ś., W. i W.. Działalność w powyższym zakresie prowadzona jest od dnia 1 stycznia 2012 r. na mocy decyzji Nr (...) z dnia 30 grudnia 2011 r. Na wskazanym obszarze powód jest jedynym podmiotem prowadzącym działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków i zawierającym w tym zakresie stosowne umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (decyzja WZWİK Nr (...) z dnia 30 grudnia 2011 r, k 56 – 57 akt adm. i wydruk z BiP MSWiA k 144 akt adm).

Zgodnie z § 30 ust. 3 „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie działania (...) Związku Wodociągów i Kanalizacji” osoba ubiegająca się o przyłączenie jej nieruchomości do sieci składa w przedsiębiorstwie (tj. (...) Związku Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w W.) wniosek o określenie warunków przyłączenia. Po otrzymaniu prawidłowo wypełnionego wniosku przedsiębiorstwo określa warunki przyłączenia, przekazuje je wnioskodawcy wraz z projektem umowy o przyłączenie w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia wniosku (§ 31 ust. 1 Regulaminu) . Zgodnie z § 32 Regulaminu, przyłączenie nieruchomości do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej następuje na podstawie umowy o przyłączenie po spełnieniu technicznych warunków przyłączenia określonych przez (...) Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w W..

Po przyłączeniu podpisywana jest Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Stosowane są cztery wersje umowy (w zależności od grupy odbiorców):

- o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków dla Wspólnot Mieszkaniowych w administracji MZB,
- o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków dla budynków będących własnością Gminy W.,
- o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z zakładów przemysłowych,
- o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z zakładów przemysłowych (dla pozostałych podmiotów).

Zgodnie z § 5 ust. 1 każdej z wersji Umowy, miejscem dostarczenia wody jest zawór główny za wodomierzem głównym, natomiast § 5 ust. 2 Umowy stanowi, że miejscem odbioru ścieków jest pierwsza studzienka licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku – granica nieruchomości. Ponadto zgodnie z § 8 Umowy „Odbiorca usług zapewnia zdolność niezawodnego działania posiadanych instalacji i przyłączy wodociągowych oraz instalacji i przyłączy kanalizacyjnych” (ust. 1), a stosownie do § 8 ust. 2 Umowy: „Do obowiązków Odbiorcy Usług należy w szczególności:

1. Utrzymanie, eksploatacja i remonty posiadanych przyłączy, w tym także usuwanie ich awarii,
2. Powierzenie usuwania awarii osobom posiadającym odpowiednie uprawnienie kwalifikacyjne,
3. Natychmiastowe powiadomienie Związku o awarii posiadanych przyłączy.
4. Natychmiastowe usunięcie awarii posiadanych przyłączy. Jeżeli awaria przyłącza Odbiorcy Usług powoduje:
 - a) zagrożenie obniżenie poziomu usług świadczonych przez Związek,
 - b) niebezpieczeństwo poniesienia szkody przez Związek lub osoby trzecie,
 - c) zagrożenie dla środowiska

Związek jest uprawniony do podjęcia wszelkich technicznie dostępnych działań celem usunięcia zagrożenia lub niebezpieczeństwa. Brak realizacji przez Odbiorcę Usług obowiązku usunięcia awarii upoważnia Związek do usunięcia awarii przyłącza. Kosztami zastępczego usunięcia awarii Związek obciąża odbiorcę usług (Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków (...) k. 148 akt adm., wzorce umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków: k 63- 68 akt adm, k. 69 – 79 akt adm, k. 75 – 81 akt adm, k 82 – 87 akt adm).

(...) Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w W. na gruncie umów łączących go z odbiorcami, traktuje fragment przewodu wodociągowego zlokalizowanego pomiędzy granicą nieruchomości gruntowej podmiotu przyłączonego a miejscem wpięcia do sieci jako fragment przyłącza wodociągowego, którego kosztami utrzymania, eksploatacji i remontów, w tym usuwania awarii obciąża odbiorców.

(...) Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w W. w roku 2015r. osiągnął przychód w wysokości 97.718.681,19 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego, które nie budziły wątpliwości co do ich wiarygodności i które nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie (...) Związku Wodociągów i Kanalizacji od decyzji Prezesa UOKiK z 18 maja 2016 r. Nr (...) podlega uwzględnieniu, jedynie w części.

Stan faktyczny niniejszej sprawy jest bezsporny. Poza sporem jest między innymi, iż powód wymagał od odbiorców ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej.

Zasadnicza kwestia sporna dotyczy natomiast możliwości kwalifikacji tego rodzaju praktyki, jako praktyki antykonkurencyjnej, w szczególności w kontekście rozkładu obowiązków między osoby przyłączone do sieci wodociągowej a podmioty odpowiedzialne za świadczenie usług wodociągowych.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 uokik, zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców.

Zdaniem Sądu, pozwany prawidłowo ustalił, iż powód posiada status przedsiębiorcy. Organ trafnie zdefiniował też w niniejszej sprawie rynek właściwy - zarówno w ujęciu produktowym, jak i geograficznym - przyjmując, że jest to rynek usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę (tj. dostarczania wody za pośrednictwem sieci wodociągowej) i odprowadzania ścieków obejmujący obszary gmin: B., C., G., J., S., S., Ś., W. i W..

W ocenie Sądu, nie budzi także wątpliwości, że na tym rynku (...) Związek Wodociągów i Kanalizacji jest monopolistą naturalnym. Wynika to z charakteru świadczonych usług opartych na infrastrukturze, której technologia i koszty jej wybudowania nie uzasadnia uruchomienia działalności w danej dziedzinie na tym samym obszarze przez więcej niż jednego przedsiębiorcę. Przedsiębiorstwo to jest jedynym podmiotem świadczącym na wskazanym obszarze usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, zaś odbiorcy pragnący przyłączyć się do sieci wodociągowej nie mają możliwości wyboru alternatywnego dostawcy usług substytucyjnych względem tych świadczonych przez powoda. Natura dostarczanych usług oraz względy techniczne decydują o tym, że w analizowanym przypadku konkurencja wielu przedsiębiorców jest w zasadzie niemożliwa, względnie niezmiernie utrudniona.

Zatem powód dysponuje na rynku geograficznym gmin: B., C., G., J., S., S., Ś., W. i W. potencjałem niezbędnym do posiadania pozycji dominującej, w rozumieniu art. 4 pkt 10 uokik.

(...) Związek Wodociągów i Kanalizacji dysponuje zatem siłą ekonomiczną, przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale także działać w pewnym stopniu niezależnie od swoich klientów. Należy odnotować, że powyższe ustalenia nie były kwestionowane przez stronę powodową.

Zasadniczy problem - od którego rozwiązania zależy możliwość uznania zakwestionowanej przez Prezesa UOKiK praktyki powoda z pkt I zaskarżonej decyzji, za praktykę naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust. 1 uokik - dotyczy tego, którą ze stron umowy o świadczenie usług zaopatrzenia w wodę obciąża obowiązek ponoszenia kosztów

utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej.

Zgodnie z art. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma obowiązek zapewnić zdolność posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny, a także zapewnić należyłą jakość dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków. Jeżeli umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków nie stanowi inaczej, odbiorca usług odpowiada za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych instalacji i przyłączy wodociągowych lub instalacji i przyłączy kanalizacyjnych z urządzeniem pomiarowym włącznie.

Definicja **przyłącza** wodociągowego zawarta w art. 2 pkt 6 powołanej ustawy określa je jako „odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym”, Z kolei definicja **urządzenia wodociągowego**, ujęta w art. 2 pkt 16, określa je jako „ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studnie publiczne, urządzenia służące do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody”.

Istotne z punktu widzenia sprawy niniejszej jest także zdefiniowanie **sieci**, którą w myśl art. 2 pkt 7 ustawy, są „przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego”.

Jak stanowi o tym art. 5 ustawy o zaopatrzeniu w wodę, o zakresie obowiązków odbiorcy i przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w zakresie utrzymania urządzeń służących realizacji dostaw wody lub odprowadzania ścieków decyduje fakt posiadania tych urządzeń.

Pomocna w rozstrzygnięciu kwestii rozkładu ciężaru obowiązków związanych z utrzymaniem posiadanych urządzeń będzie uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2017r w sprawie III SZP 2/16, którą Sąd Najwyższy rozstrzygnął ostatecznie sporną w doktrynie i orzecznictwie kwestię czym jest przyłącze kanalizacyjne i wodociągowe, w szczególności jakie są jego granice i kogo obciążają koszty jego budowy. Ostatecznie uchwała Sąd Najwyższy przesądził, że:

1. przyłączem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków jest przewód łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną zakończoną studzienką w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, na odcinku od studzienki do sieci kanalizacyjnej;
2. **przyłączem wodociągowym** w rozumieniu art. 2 pkt 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków jest przewód łączący sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług na całej swojej długości.

W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy wywiódł także tezę, że „po podłączeniu do sieci wodociągowej wspomniany odcinek przewodu (przyłącza) stanie się częścią tej sieci wskutek objęcia go w posiadanie przez przedsiębiorstwo wodociągowe”. Twierdzenie to zasadza się na ocenie funkcji przyłącza, które służy niewątpliwie temu by doprowadzać do nieruchomości wodę lub odprowadzać ścieki z nieruchomości. Zatem mieści się w pojęciu urządzenia, o jakim stanowi art. 49 § 1 k.c.

Dalszy tok argumentacji Sądu Najwyższego za potraktowaniem przyłącza jako elementu składowego sieci, po jego przyłączeniu do sieci, wskazuje na potrzebę odwołania się do definicji sieci z art. 2 pkt 7 ustawy. Sąd Najwyższy wywodzi, że „skoro siecią są przewody w posiadaniu przedsiębiorstwa, które służą do dostarczania wody albo odprowadzania ścieków, to wskutek przyłączenia do sieci możliwe jest odprowadzanie cieczy od odbiorcy usługi. Najpóźniej więc z chwilą połączenia urządzenia z siecią przedsiębiorstwa sieciowego, obejmuje ono władztwo nad urządzeniem w celach związanych z działalnością przesyłową. Połączenie sieci z instalacją wewnętrzną w nieruchomości ma na celu zapewnienie dostarczania mediów odbiorcy, zatem przyłącze ściśle wiąże się z funkcjami

wykonywanymi przez sieć wodociągową albo kanalizacyjną (M. Bałwicka-Szczyrba, 1.2.2. Urządzenia przesyłowe - zagadnienia szczegółowe (w:) Korzystanie z nieruchomości przez przedsiębiorców przesyłowych - właścicieli urządzeń przesyłowych), zaś granica między instalacją wewnętrzną a instalacją zewnętrzną jest jednocześnie granicą własności urządzeń należących, z jednej strony do podmiotu przyłączanego, a z drugiej właściciela sieci (R. Trzaskowski, Z problematyki stosunków własnościowych na tle art. 49 kodeksu cywilnego, *Kwartalnik Prawa Prywatnego* z 2001 r. z. 3, s. 581)".

Konkludując należy więc stwierdzić za Sądem Najwyższym, że przyłączy na odcinku od granicy nieruchomości do połączenia z dotychczasową siecią wchodzi w skład sieci, ponieważ służy do doprowadzania wody, jest przewodem i jest wykorzystywane w tym celu przez przedsiębiorstwo sieciowe. Bez znaczenia jest przy tym argument, że przedsiębiorstwo nie jest właścicielem nieruchomości na której urządzenie zostało wybudowane, gdyż kwestię tę wyraźnie reguluje art. 49 § 1 k.c., zgodnie z którym urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzi w skład przedsiębiorstwa.

Jeśli zatem po zespoleniu przyłącza z siecią przedsiębiorstwo wodociągowe posiada „odcinek przewodu” do granicy nieruchomości, który stanowi już element sieci, to niewątpliwie ciąży na nim obowiązek określony w art. 5 ust 1 ustawy o zaopatrzeniu w wodę, w myśl którego musi ono zapewnić zdolność posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody. Nie budzi więc wątpliwości, w kontekście powołanego przepisu, że utrzymanie, eksploatacja i remonty, w tym także usuwanie awarii tego elementu sieci obciąża przedsiębiorstwo wodociągowe, i to ono powinno ponosić koszty z tym związane.

Zatem fakt, że wybudowanie na własny koszt tego odcinka przyłącza obciąża w świetle powyższej uchwały odbiorcę, nie oznacza, że odbiorca także jest zobowiązany do utrzymywania w sprawności tego odcinka, który wszakże po przyłączeniu stał się elementem sieci.

W rezultacie, nałożenie na odbiorcę obowiązku sfinansowania kosztów utrzymania eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii, co miało miejsce w sprawie niniejszej, było sprzeczne z treścią art. 5 ust 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Skoro więc powód, będąc monopolistą, nakładał na odbiorców obowiązki, które z mocy prawa obciążały przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne, to działanie to, stanowiło nadużycie pozycji dominującej.

Tym samym powód naruszał zakaz o jakim mowa w art. 9 ust. 1 u.o.k.ik., wykorzystując posiadaną przewagę ekonomiczną w warunkach niedostatecznej konkurencji na rynku. Dzięki posiadanej sile rynkowej dominant mógł nie liczyć się z wolą innych uczestników rynku, którzy zmuszeni byli zaakceptować ustalone przez niego warunki umowne, nawet jeśli są one dla nich niekorzystne i których nie przyjęliby w relacjach z kontrahentem gdyby na rynku istniała konkurencja i możliwość wyboru oferty spośród ofert konkurujących ze sobą podmiotów gospodarczych.

Niewątpliwie jest więc w sprawie niniejszej, że przerzucanie na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej, jest przejawem nadużywania pozycji dominującej przez powoda.

Warto w tym miejscu odnotować, że podobny pogląd wyraził, Sąd Najwyższy w wyroku z 25 września 2017r, sygn. III SK 64/15, w którym uznał, że nałożenie na odbiorców w umowach o dostawę wody i odprowadzanie ścieków warunku zobowiązującego ich do usuwania awarii lub ponoszenia kosztów usunięcia awarii przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego, stanowi samoistną praktykę ograniczającą konkurencję. W tej sprawie Sąd Najwyższy, także odwołując się do uchwały III SZP 2/16, uznał, że po podłączeniu do sieci odcinki przewodów składające się

przed przyłączeniem na przyłączy stają się elementem sieci, ponieważ znajdują się w posiadaniu przedsiębiorstwa wodnokanalizacyjnego, gdyż to za ich pomocą przedsiębiorstwo to dostarcza wodę oraz odbiera ścieki.

W tym stanie rzeczy, Sąd uznał, że Prezes U.O.K.IK. prawidłowo zakwalifikował zachowania powoda jako przejaw nadużywania pozycji dominującej.

Sąd doszedł jednak do przekonania, że nałożenie na przedsiębiorcę kary nie jest uzasadnione w sytuacji, gdy kwestia wykładni przepisu definiującego pojęcie przyłącza wodociągowego i związanych z tym konsekwencji dotyczących skutków podłączenia przyłącza do sieci, w tym posiadania przyłącza przez przedsiębiorstwo wodociągowe jako elementu sieci, stanowiła przedmiot wielu kontrowersji w doktrynie i orzecznictwie, które ostatecznie rozstrzygnęła dopiero uchwała składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2017 r. (sygn. akt III SZP 2/16). O ile więc Sąd zasadniczo nie kwestionuje istnienia podstaw prawnych dla zastosowania przez Prezesa U.O.K.IK. kary pieniężnej wobec przedsiębiorcy za nadużywanie pozycji dominującej, to jednak powyższa okoliczność związana z wątpliwościami interpretacyjnymi przemawia za odstąpieniem od nałożenia na powoda kary pieniężnej. Każda kara, nawet w najniższej wysokości, byłaby w powyższych warunkach niesłuszna i pozbawiona racji, kłóciłabym się też z poczuciem sprawiedliwości i byłaby sprzeczna z zasadą zaufania do organów państwa.

Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy, w sprawie o niemal identycznym stanie faktycznym, który uznał, że w demokratycznym państwie prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji) nie można przyjąć, że w sytuacji tak poważnych wątpliwości interpretacyjnych przepisów, że konieczne było podjęcia uchwały przez skład 7 Sędziów Sądu Najwyższego, można oczekiwać od racjonalnie działającego przedsiębiorcy, aby w drodze zwykłej wykładni przepisów leżących u podstaw rozstrzygnięcia w sprawie niniejszej, dokonał takiej ich interpretacji jak to ostatecznie wywiódł Sąd Najwyższy i ukształtował relacje z kontrahentami w sposób wynikający z decyzji Prezesa U.O.K.IK. (wyrok Sądu Najwyższego z 25 września 2017r sygn. III SK 64/15, podobnie Sąd Najwyższy w: wyroku z dnia 16 stycznia 2018 r. w sprawie III SK 56/15, wyroku z dnia 23 stycznia 2018 r. w sprawie III SK 59/16).

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy uznając zasadniczo zarzuty odwołania, co do nadużywania pozycji dominującej za nietrafne, uchylił decyzję zgodnie z żądaniem powoda w zakresie odnoszącym się do skutków finansowych tego nadużycia, uznając, że nałożenie na powoda kary nie pozostaje w interesie publicznym, który Prezes UOKIK ma realizować.

Rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o przepisy art. 479^{31a} § 1 i 3 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. Sąd doszedł bowiem do przekonania, że w sytuacji, gdy każda ze stron uległa w części swojemu żądaniu, uzasadnione było wzajemne zniesienie kosztów między stronami.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka